

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Livsmedelssäkerhetsverket Evira

Meddelande

4.6.2018

Jordgubbars geografiska ursprung går alltid att få fram

Jordgubbars geografiska ursprung kan utredas fullt tillförlitligt genom en icke-radioaktiv isotopundersökning. Livsmedelssäkerhetsverket Evira och Naturresursinstitutet (Luke) fortsätter ett forskningsprojekt som inleddes sommaren 2017. Inom projekt har man utvecklat ett verktyg för att säkerställa finländska jordgubbars ursprung. Resultaten har varit mycket lovande, så sommaren 2018 fortsätter man samla in inhemska referensprover och utvidgar provtagningen även till olika handelsplatser.

Jordgubbar kan ha långa handelskedjor, så det kan vara svårt att få tillförlitlig information om bärens ursprung.

”Här kommer isotopundersökningen till hjälp. Trumfkort för växtproduktionen i Finland är en ren miljö, produkternas höga näringsmässiga kvalitet och kunniga odlare. Att hela kedjan är tillförlitlig gynnar såväl konsumenten, odlaren som köpmannen”, konstaterar professor **Janne Nieminen** vid Evira.

År 2017 samlade Naturresursinstitutets insamlare in prover heltäckande från jordgubbens växtområde i hela Fastlandsfinland. Sommaren 2018 fortsätter provtagningen och den kommer nu att omfatta även Åland. Dessutom kommer sampel att tas från försäljningsbord. Proverna samlas in tillsammans med de kommunala myndigheterna under hela skördesäsongen varefter bären mognar.

Isotopundersökningar är till nytta vid misstankar om förfalskning

Studien av jordgubbars ursprung baserar sig på olika icke-radioaktiva isotopformer som förekommer i grundämnen.

”En del av isotoperna förekommer i olika halter i olika geografiska områden och de överförs till växterna i de relationer som bestäms av deras miljö. Utifrån växtprodukternas isotopförhållanden kan således deras ursprung analyseras. Informationen kompletteras genom att fastställa de spårämnen som växterna innehåller”, berättar Nieminen.

”Av undersökningsprovernas isotopförhållanden och spårämneshalterna gör man en databas med vilken man kan avslöja och kontrollera ursprungsförfalskningar av jordgubbar. Metoden har redan införts i Sverige för att få reda på ursprunget hos försäljningspartier av jordgubbe. Inom EU har man kunnat använda metoden i rättsfall vid misstanke om ursprungsförfalskning”, säger forskningsprofessor **Saila Karhu** vid Naturresursinstitutet.

Ny utrustning vidgar möjligheterna

Hittills har isotopanalyserna gjorts som underentreprenad. Med hjälp av Naturresursinstitutets och Eviras gemensamma utrustning som installerades i Eviras laboratorium våren 2018, kan man nu göra analyserna även själv. Detta ger ökade möjligheter både vad gäller antalet prover och produkter.

I utvecklingsprojektet deltar också Frukt- och Bärödlarnas förbund rf, Kehitysyhtiö SavoGrow Oy/Marjaosaamiskeskus samt Suonenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys ry. Projektet finansieras av jord- och skogsbruksministeriet, Maiju ja Yrjö Rikalan Puutarhasäätiö samt bärödlarnas föreningar och företrädare för bärnäringen.

Undersökningarna utsträcker sig även till andra livsmedel

Metoden ska utvidgas även till andra produkter än jordgubbar. Med samma utrustning kan studier även göras på växters tillväxt och näringsämnenens ursprung. Utrustningen kan till exempel användas för övervakning av ekologisk produktion och för att utreda hur näringsämnen sprids.

Isotopfördelningen utnyttjas också i många andra typer av studier, exempelvis i miljö- och klimatstudier, vilkas resultat kan användas även i livsmedelsstudier.

Ytterligare information:

1.1.2019 Evira startade som en del av Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket:

direktör för enheten för kemi Annikki Welling, tfn 40 481 2270, annikki.welling@ruokavirasto.fi

Naturresursinstitutet, Trädgårdsproduktion:

forskningsprofessor Saila Karhu, tfn 050 Frukt- och Bärödlarnas förbund rf 408 2068, saila.karhu@luke.fi

Frukt- och Bärödlarnas förbund rf:

verksamhetsledare Miika Ilomäki, tfn 040 8282 017, miika.ilomaki@puutarhaliitto.fi